

Gemeente Steenwijkerland
Postbus 162
8330 AD STEENWIJKBiomassa-installaties en de Warmtetransitievisie
9 maart 2020

Geachte college van B&W,

2020 wordt een belangrijk jaar te voor de lokale energietransitie. Gemeenten hebben, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord, nog ruim een jaar om hun transitievisie warmte te formuleren en vast te stellen. We zijn benieuwd hoe dit loopt in uw gemeente. We stuurden de gemeentelijke organisatie daarom onlangs een korte vragenlijst toe. In dit kader wil Milieudefensie u ook informeren over de ontwikkelingen omtrent biomassa installaties.

Door middel van het verbranden van hout, tuinafval of andere houtige reststromen in een biomassacentrale, kunnen gebouwen en soms zelfs hele wijken van warmte worden voorzien. Gezien de landelijke opgave om anderhalf miljoen woningen van het gas te halen voor 2030, is het begrijpelijk dat in veel gemeenten biomassacentrales worden overwogen. Er is echter een aantal fundamentele problemen waarvoor Milieudefensie uw aandacht vraagt. Daarom wijzen wij u op de mogelijkheid om onder meer in het omgevingsplan te regelen dat biomassacentrales worden uitgesloten in uw regio.

Overlast en gezondheidsrisico's

Voor kleinere biomassacentrales tot 50 MW, waarvoor de gemeente meestal bevoegd gezag is, gelden ruime uitstootnormen wat betreft onder andere stikstof, fijnstof en zwavel. Uitgebreide filterinstallaties zoals bij grote biomassacentrales zijn niet verplicht. Er zijn de afgelopen jaren honderden van dit soort kleinere installaties gebouwd. Daarbij is weinig rekening gehouden met de gevolgen voor omwonenden. In Winschoten is de biomassa-installatie van het lokale zwembad tot nader order gesloten na gezondheidsklachten van omwonenden. Metingen wezen uit dat de luchtkwaliteitsnormen ver werden overschreden¹¹⁰¹. Er is weinig bekend over de uitstoot en de staat van onderhoud van de andere biomassa installaties in ons land. Regelmatige controle en eventueel aanpassen van biomassa installaties is daarom noodzakelijk.

Duurzaamheid

Het verbranden van "houtige" biomassa wordt aangemerkt als CO₂-neutraal, omdat groeiende bomen CO₂ opnemen. Echter, die opname kan tientallen jaren duren, terwijl bij het verbranden van hout per direct grote hoeveelheden CO₂ vrijkomen. Onlangs zetten wetenschappers van het European Academy Science Advisory Council vraagtekens bij de CO₂-neutraliteit van houtverbranding¹¹⁰².

¹¹⁰¹<https://www.rtvnoord.nl/nieuws/215820/Biomassa-installaties-Oldambt-voorlopig-op-slot-uitstoot-te-hoog-update>

¹¹⁰²<https://easac.eu/press-releases/details/leading-scientists-warn-wood-pellets-threat-to-climate-no-silver-pellet/>

De herkomst van de biomassa is een tweede punt van zorg. Er is in Nederland een beperkte hoeveelheid biomassa beschikbaar die als duurzaam beschouwd zou kunnen worden. De vraag naar biomassa is echter vele malen groter, wat resulteert in import van miljoenen tonnen aan hout uit het buitenland. Of dit hout uit verantwoord beheerde bossen komt is niet goed na te gaan. In de onze factsheet¹¹⁰³ laten we op basis van onderzoek zien dat in Noordwest Europa geen nieuwe stromen houtresten beschikbaar zijn voor verbranding in Nederland. Er is vanuit het Rijk nog geen duidelijkheid over de in het Klimaatakkoord aangekondigde duurzaamheidscriteria voor biomassa. Toenemende vraag kan daarom leiden tot ontbossing.

Stikstofcrisis

Gemeenten zullen de komende jaren voortdurend met de stikstofuitstoot rekening moeten houden bij vergunningverlening. Biomassa-installaties stoten tot twee keer zoveel stikstof uit als gascentrales van gelijke grootte¹¹⁰⁴ en vormen hiermee een directe concurrent voor de stikstofruimte van bijvoorbeeld woningbouw en landbouw.

Geen nieuwe biomassa-installaties

Het vervangen van gasverwarming door houtgestookte verwarming is niet duurzaam. Wij doen daarom een beroep op uw gemeente om geen nieuwe biomassa-installaties toe te laten en om er bij Gedeputeerde Staten op aan te dringen dat zij hetzelfde beleid hanteren ten aanzien van de centrales waarbij de provincie bevoegd gezag is. Daarnaast dringen wij er op aan bestaande installaties zo snel mogelijk weer te sluiten.

Ons advies is om in de omgevingsvisie en het omgevingsplan de aanleg en het gebruik van biomassacentrales uit te sluiten, en om dit punt eveneens bij de provincie onder de aandacht te brengen, in verband met de provinciale omgevingsvisie en -verordening. Het omgevingsrecht biedt gemeente en provincie immers meer dan voorheen onder de Wet ruimtelijke ordening de mogelijkheid om een duurzaam beleid uit te voeren, dat gericht is op bescherming van de gezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving.

Warmtetransitievisie

Gemeenten hebben in het klimaatakkoord een regierol gekregen. Wij zijn benieuwd hoe uw gemeente die rol oppakt. Als u nog niet met de inwoners van u gemeente in gesprek bent over het gasvrij maken van wijken, roepen we u op dit snel te gaan doen. Hier ligt de grote uitdaging van de energietransitie.

Deze brief wordt ook naar de gemeenteraad gestuurd.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groet,

Jorien de Lege
Campagneleider Energie

1103https://milieudefensie.nl/actueel/reststromen-uit-bos-en-houtverwerkende-industrie_biomass-research-1903.pdf

1104<https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/stookinstallaties/> (rapport biomassastook DNV GL)